

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: A Theory of Political Decision Modes

Huyse, L.

Citation

Huyse, L. (1982). Boekbespreking van: A Theory of Political Decision Modes. *Acta Politica*, 17: 1982(2), 297-298. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3452311>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3452311>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

granted'. Dat is niet het enige: er wordt ook geen carrière-theorie geconstrueerd of hypothesen, uit welke theorie dan ook afgeleid, getoetst. Uit dat feit is ook te verklaren, waarom de auteur zijn twijfels heeft óf hij wel alle relevante variabelen aan de orde stelt. Een gevolg van zijn werkwijze is, dat hij geen inzichten naar voren kan brengen die als een verdieping in het verschijnsel 'carrières' zijn op te vatten.

Aan het begin van zijn boek (p. 10) noemt Derksen zijn onderzoek een 'beleidsanalyse'. Op p. 211 zijn de aanhalingstekens weggelaten en deelt de auteur mede, dat een studie naar burgemeesterscarrières tegelijkertijd een analyse is van het benoemingsbeleid van de overheid. Deze opvatting lijkt mij correct, maar omdat het inzicht zo laat in de studie voorkomt, kan er geen enkele consequentie voor de opzet en wijze van aanpak meer uit worden getrokken. De studie kent geen beleidsanalytische aanpak noch een beleidsanalytische theorie voor een daartoe geschikt onderwerp.

Op een aantal plaatsen in dit boek (p. 147: een diploma als voorwaarde voor carrière; maar ook in hoofdstuk 9 en 10: externe contacten of een groeiende gemeente als oorzaken van een carrière) wordt de samenhang tussen variabelen als een causale samenhang opgevat. Dergelijke onjuistheden mogen niet voorkomen. De waarschuwing van de auteur in het begin van het boek (op p. 13) vormt daar een onvoldoende excuus voor.

Een volgende opmerking is dat een beleidsanalytische aanpak de auteur in staat zou hebben gesteld meer met zijn materiaal te doen. Nu zitten er een aantal losse einden in het materiaal. Achterwege blijft bijvoorbeeld een analyse van de relatie tussen de macht van de Commissarissen der Koningin ten opzichte van de burgemeesters en hun weinig methodische personeelsbeoordelingen. Dat een systeem van willekeur een bruikbaar middel is om de wind eronder te houden, zou zo'n verklaring kunnen zijn. Maar Derksen gaat daar niet op in. Dat carrière-maken onder burgemeesters in belangrijke mate betekent dat je aan 'imago-building' moet doen, kan nogal wat gevolgen hebben voor de functionering van het lokaal bestuur, maar de auteur geeft die mogelijke consequenties niet aan.

Tenslotte, een meer beleidsgerichte aanpak had de auteur, in navolging van zijn promotor er toe kunnen brengen onderscheid tussen 'manipuleerbare' en 'krachtige' variabelen te maken. Daarmee zou een eerste stap zijn gezet om het onderzoek ook een zekere beleidsrelevantie te geven. Behalve het advies burgemeesters niet langer dan 12 jaar in dezelfde gemeente te laten zitten, laat Derksen beleidsadviezen achterwege. Toch is een onderwerp als dit geschikt om een minister van Binnenlandse Zaken handen vol werk te geven. De schrijver had meer voorwerk voor die activiteiten kunnen verrichten. Ik betreur dat het niet is gebeurd: zowel vanuit een oogpunt van 'science for policy' als vanuit een zuiver-wetenschappelijk oogpunt had dit boek met enige additionele inspanning aanzienlijk sterker kunnen zijn. De belangrijkste aantrekkelijkheid ligt nu in de kijk achter de bestuurlijke façade en de wijze waarop Derksen de lezer in die wereld rondleidt.

A. B. Ringeling

Jürg Steiner, Robert H. Dorff, **A Theory of Political Decision Modes. Intraparty Decision Making in Switzerland**, The University of North Carolina Press, Chapel Hill, 1980, 239 blz.

A Theory of Political Decision Modes is drie boeken in één. Vooreerst ontwikkelen de auteurs, met de 'consociational theory' in het achterhoofd, een in hun ogen meer

gefundeerde theorie over besluitvorming in politieke systemen. Het boek bevat, ten tweede, de resultaten van een empirische én theorie-geleide studie van besluitvormingsprocessen in kleinschalige politieke groepen. Men kan de publikatie van Steiner en Dorff tenslotte ook lezen als een handboek in de methodologie en de techniek van het politiek-wetenschappelijk onderzoek. Dat is heel wat. Aan de andere kant is dit geen boek over Zwitserland. Men zou kunnen zeggen dat Zwitserland (of beter: de Zwitserse Freie Demokratische Partei) niet veel meer is dan een leverancier van feiten waarmee de auteurs hun theoretische en methodologische innovaties willen ontwikkelen.

Steiner en Dorff schrijven dat hun boek geconcipieerd is, nu bijna vijftien jaar geleden, als een reactie op de 'consociational theory' waarmee Lijphart toen in politiek-wetenschappelijke kringen furore maakte. Hun kritiek is gericht op de ambiguïteit waarmee de 'consociational theory', ook in de meer verfijnde versies van de jaren zeventig, belast is: het sleutelbegrip subculturele segmentatie is nergens op éénduidige wijze gedefinieerd; de concepten 'competitive' en 'consociational decision-making' zijn op gebrekkige wijze geoperationaliseerd waardoor het plaatsen van een land in één van de twee types een hachelijke onderneming is; het is niet duidelijk hoe de causale relaties tussen de variabelen te interpreteren zijn. Steiner en Dorff willen beter doen. Daarvoor passen zij een drastische strategiewijziging toe: 'The major change in our research strategy is that we will take as units of analysis not political systems, but individual conflicts. (...) One may call this a change from a macro-theoretical to a micro-theoretical level' (p. 20). Met deze stap sluipert enige dubbelzinnigheid in hun publikatie: het hele onderzoeksontwerp, waarin hun studie verankerd is, ligt op een analyseniveau ('micro-theoretical level') dat hen eigenlijk niet meer toelaat om de meerwaarde ten aanzien van de 'consociational theory' aan te tonen. Helemaal op het einde van het boek (hoofdstuk 9) wordt alsnog een poging gedaan om de eigen resultaten in een schaalvergroting op te tillen tot het macro-theoretische vlak. De auteurs schrijven echter zelf dat het daarbij wel erg moeilijk is te ontsnappen aan een onaantrekkelijk dilemma: ofwel komt men terecht in 'an impressionistic soft-data approach' (en hier is gebrek aan betrouwbaarheid een probleem); ofwel neemt men de 'hard-data approach' en dan is validiteit een probleem. Kortom: in de opbouw van het boek heeft de verwijzing naar de 'consociational theory' iets kunstmatigs. Men ziet trouwens dat Steiner en Dorff in een wat later gepubliceerd artikel in *The American Political Science Review* (juni 1978, pp. 368-480) de band met 'consociational theory' helemaal achterwege laten; in de bibliografie komt Lijphart al niet meer voor. De volle klemtoon valt nu op politieke besluitvorming in face-to-face groepen. En die materie vormt ook in het boek zelf de kern van de zaak.

Steiner en Dorff willen de besluitvorming in kleinschalige politieke groepen analyseren via de constructie van een typologie van 'decision modes' (de afhankelijke variabelen), via de introductie van vier sets van onafhankelijke variabelen en, onder-

zoekstechnisch dan, door de toepassing van bivariate analyse, discriminant analyse en computer-gestuurde simulatie. Het empirisch materiaal bestaat uit 466 conflicten, die Steiner tussen januari 1969 en september 1970 kon waarnemen tijdens 111 vergaderingen op diverse beleidsniveaus van de FDP in het kanton Bern. De auteurs onderscheiden vier types van 'decision modes'. Drie ervan zijn al in eerder onderzoek verwerkt: 'non-decision', meerderheidsbeslissingen en 'decision through amicable agreement'. Een vierde type is nieuw: Steiner en Dorff spreken van 'decision by interpretation': 'In an decision by interpretation one or more of the participants interpret what they consider to be the sense of the discussion, and this interpretation is then tacitly accepted by the other participants' (p. 56). De onafhankelijke variabelen (die het produkt zijn van een theoretisch raamwerk waarin de auteurs een set van axiomatische assumpties over het gedrag van politici in face-to-face groepen in kaart brengen) zijn eenentwintig in aantal, maar gegroepeerd rond vier hoofdvariabelen: de structuur van de groep, de inhoud van het conflict, de context van het conflict en de fasering in het besluitvormingsproces zelf. Dit hele, kunstig in elkaar gezette en op voortreffelijke wijze plausibel-gemaakte kader wordt dan op het empirisch materiaal geprojecteerd en langs de reeds vermelde statistische ingrepen ontgonnen. De resultaten laten de auteurs toe te besluiten dat zij met het begrippen- en hypothesenapparaat een grote sprong voorwaarts hebben gezet in het verklaren, en zelfs voorspellen, van politieke besluitvorming in kleine groepen.

Het boek van Steiner en Dorff maakt, althans in mijn opinie, de meeste indruk als men het leest als een handboek voor politiek-wetenschappelijk onderzoek. De verschillende fasen van de studie zijn op boeiende en eerlijke wijze beschreven. De problemen en valstrikken, die de onderzoekers (bijvoorbeeld in de methode van de participerende observatie) op hun weg ontmoeten, krijgen veel aandacht en de beschouwingen van de auteurs zijn ook didactisch van grote betekenis. Het onderzoeksonderwerp en de hele operationalisering zijn gekenmerkt door originaliteit en accuratesse.

L. Huyse

Mededeling

Het tweede sociometriecongres: 24, 25, 26 mei 1982

Op initiatief van de Sociometric Society en onder auspiciën van de Stichting Nederlandse Organisatie voor Sociaal Wetenschappelijk Methodologisch Onderzoek (NOSMO) wordt op 24, 25 en 26 mei 1982 het Tweede Sociometrie Congres gehouden, met als thema: *De sociometrische benadering van data verkregen door middel van ondervraging*.

Er zijn 6 sessies gepland, elk met een eigen 'convenor', en wel volgens de volgende voorlopige opzet:

Thema	Convenor
<i>Dinsdag 24 mei</i>	
1) <i>Steekproefdesigns en non-response</i>	H. M. P. Kersten, J. G. Bethlehem, CBS, Prinses Beatrixlaan 423, Voorburg
2) <i>Computer-gestuurd en telefonisch enquêteren</i>	F. Bronner, Veldkamp, Marktonderzoek, Stadhouderskade 159, Amsterdam
<i>Woensdag 25 mei</i>	
3) <i>Interviewer-respondent interactie-effecten</i>	J. van der Zouwen, Afd. M&T, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, Amsterdam
4) <i>Designs en modellen voor de evaluatie van meetinstrumenten</i>	W. E. Saris, Afd. M&T, Vrije Universiteit, De Boelelaan 1105, Amsterdam
<i>Donderdag 26 mei</i>	
5) <i>Eén-dimensionele schalen</i>	B. Niemöller, Vakgroep Politicologie/M&T, Binnengasthuis, Gebouw 5, Universiteit van Amsterdam
6) <i>Modellen voor de analyse van data met meetfouten</i>	J. Hagenaars, Faculteit der Sociale Wetenschappen, Hogeschoollaan 225, Tilburg

Voor het bijwonen van het congres kan men zich aanmelden bij de secretaris van de NOSMO: R. F. Geyer, SISWO, O.Z. Achterburgwal 128, Amsterdam, tel. 020-240075.

Nadere inlichtingen kunnen verkregen worden bij de Sociometric Society:

C. P. Middendorp, Vakgroep BPS/Politicologie, Erasmus Universiteit, tel. 010-525511, toestel 3479

B. Niemöller (adres: zie boven), tel. 020-5252401

W. E. Saris (adres: zie boven), tel. 020-5484423